

D. P. RAMI VEROMANDVI

Annotationes . quæ vice' commen-
tarij esse possunt) In Arithmeticum
Compendium . D. Orontij fmaij Regij
Mathematices Lutetiæ ~
Professoris . Dictatæ ~

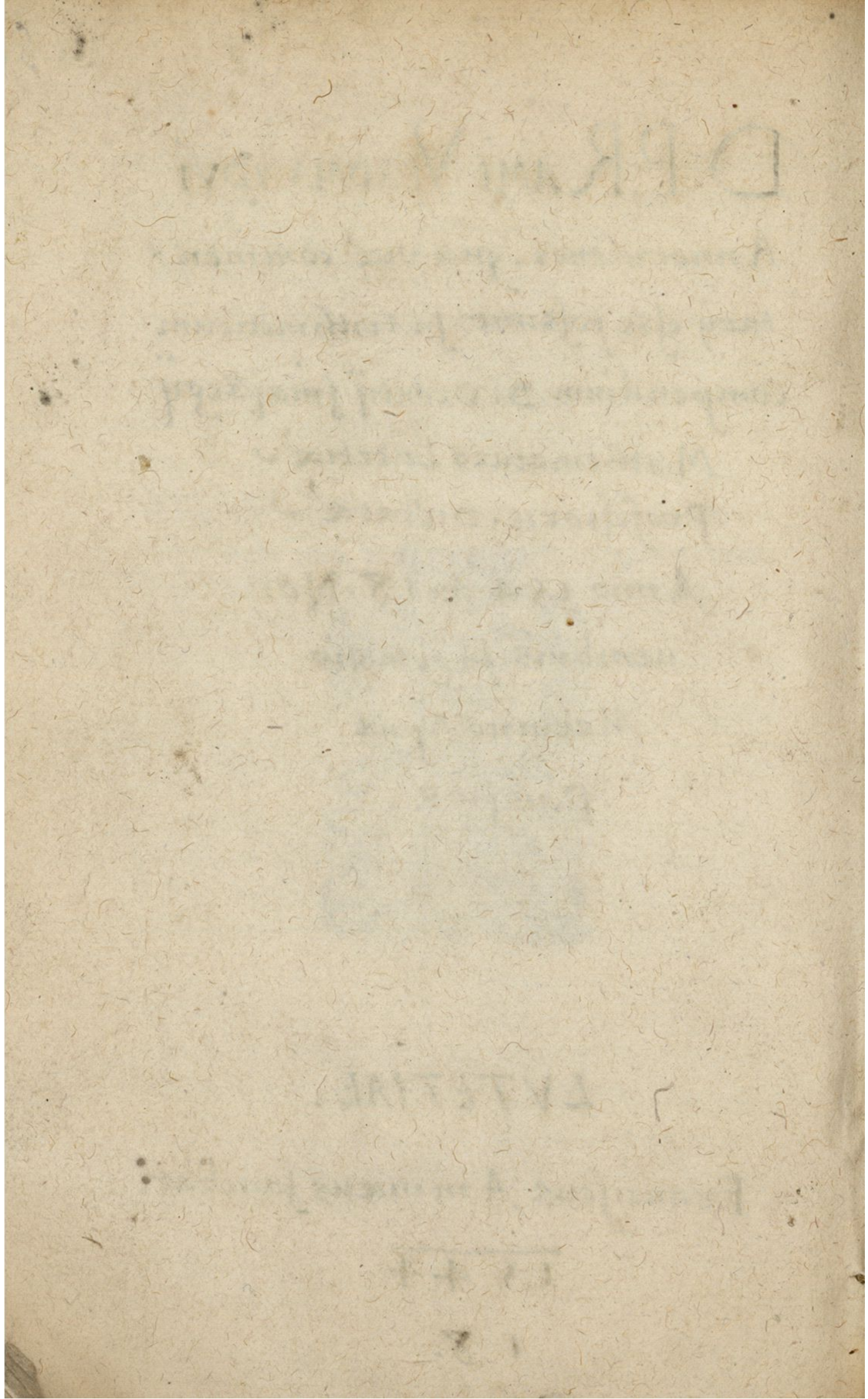
Anno 1544. 18. No-
uembriis In gymasio
Mariano . Apud
Parisios .

LVTETIAE .

Franciscus Ammaeus faciebat .

1544 .

18 .

2

D. Petri Rami Veronia
dij Annotationes

In Mathematicas
artes cum Incepit
prælegere compendium
Arithmeticas. D.

Orontij. 1544.

18 Nouemb. In gym-
nasio Mariano Parisijs.

Caput primum.

1 MATHESIS est quantitatis
scientia. nam cum numero-
rum & formarum primæ
& solæ artes essent prædictæ 1.
disciplinæ dictæ sunt & nomen
(quod generale & commune erat
omnium artium que possent existere)
velut usurpatione sibi vendicarunt.
Species eius quatuor sunt. Arithme-
tica, Geometria, Musica, Astrologia.

Arithmetica est numerorum scientia
Agvθuē enim numerus est
agvθuēw numero. Ea duplex apud
Platonem in philæbo. Altera in puri-
ore contemplatione numerorum. Altera
in negotijs & rationibus humanis
occupata. Illa theórica. hæc practi-
ca vulgo dicitur quam partiti-
onem noster autor attigit in episto-
la huius libelli.

Mathematicæ dicuntur quasi vsuca-
pione; nam ante Inundationem tæ-
rarū omnes artes mathematicæ
quasi disciplinæ vocabantur aduen-
tante autem diluvio nunc mathema-
ticæ dictæ Insculptæ sunt in duab;
columnis altera lapidea altera
lateritia cessata Inundatione hæ
solæ supersistentes fuerunt & fere
tæ millemis annis regnarunt &
perpetuo Mathematicæ dictæ sunt.

Hoc primum caput Arithmetice Pag. 3
(quæ Νομιστική dicitur) vim effici- fac. 1
mit explicando quid sit numerus
& quomodo notetur & exprimat.

Plato dicit Deum J. Coelum more
veterum docuisse Arithmetica.

Hæc distinctio numeri In numerā- fac. 2
tem & numeratum ex eadem ratioe lm. 2.
sumitur unde illa partitio theoriae
& practica.

Pars quotta est quæ frequentius
addita numerum expleat ut tera-
rij unitas pars est quotta quia ter
addita Ternarium efficit &
eius tertia pars appellatur.

2 Hæc appellatio diffinitio qz numero- Secunda
rum sumpta videtur e veteri ro- lectio.
manorū consuetudine qui digitis
sine voce numeros exprimebant.

Numeramus animo voce digitis scrip. 3.
to, secunda & ultima ratio tam varia
sunt quam varia fere sunt nationes
In cuius difficultatis subsidium breues
notae a chaldaeis inuentae omnibus
gentibus communem numerandi
rationem fecerunt.

Tertia
lectio

Numeri tanquam principes in dom-
bus regum sunt Solon philosopho.

Quantitas est quadruplex. Numerus
multitudo, sonus, tempus. 4.

Pag. 4
fac. 1.

Triphra, Circulus latino appellari
potest vocabulo, circulus qui per
se nihil quidem significat sed auge-
t significationem praeposita sibi notae.
ut Loti Horatiane similimus est.

Acutum reddere quae fere vim valet
vox ipsa secundum Horat. in Art. poeti.

Numerus scribitur & pronuntiatur
a sinistra dextram versus sed
amplificationis ordo contra sumitur.

Vnum quodq₃) Arithmetice notari
ordo quatuor illis aduerbijs, semel,
decies, centies, milles, distingui com-
mode potest primo namq₃ ordine
significatio notæ semel accipitur
Secundo decies, tertio centies quær-
to milles. Quarto autem loco (qui
principium est etiam consequentis
progressionis) velut in itinere sic
in supputatione quasi mille passib.
numerus consistit & conquiescit:
tum repetitis iisdem spatijs millena
pariter distinguit Cum dicimus
semel decies centies milles millena
millia & sic deinceps.

Exempli gratia Binarius) Binarius
ternarius & similes numeri cum
rebus accommodantur Inducant
ea que non nominantur vt
homo sexagenarius, l. 60 Annorum.

(Contrahit itaq.) Cum numerus per
nomen & aduerbium exprimitur
latine frequenter enuntiarj solet hoc
modo, bis bina, octies septena, ter
terna, ter nouena, quater quina.

Pag. 4. Quasi elementa.) In numeris fractis
fac. 2 cum sic loquimur tres decima, tres
lm. 1. numerator decima denominator
appellatur.

Veteres Romani (aliqum in agris
quam in rationibus ditiores in
ijs enim agris ut nunc dicimus ipsi
dicebant) supra centum millia
per aduerbia decies undecies vicies
et cetera loquebantur ut hic dicebam

4 5 6 7 8 9 9 3. 1. quadrag-
ies quinquies ~~sexcenta~~ ⁶⁰⁰ millena
millia, septuaginta octo millia
nongenta nonaginta tria.
Illi vero sic. Quadringentesies
quingagesies sexties centena
millia, septuaginta octo millia,
nongenta nonaginta tria.

5
Vbi cumq; enim) utraq; nominibus
exprimi etiam potest ut millena
millia.

Capitis secundj vrsu tertio ad pag. 5
finem Legendum est Leuam. fac. 2
fine' primi capitis supra caput. 2.

Quo loco In hac Arithmetica legis
nomies corrige In nomies Virgil.
& nomies styx Interfusa coeret.

Cap. 2.

1 Hactenus diffinitio *λογιστικής* 1. Cap.
Arithmeticae practicae est doctrina vi. Secim.
delicet ratiocinandi & supputandi Quarta.
commoda notaxim significatione' & Lectio.
dispositione pcepta Species quatuor pag. 5
demde declarantur. Additio, subduc- fa. 2.
tio, multiplicatio & diuisio.

Addere In Integrjs Numerus vel
Integer est vt. 2. 3. 4. vel
Integer partes significat vt $\frac{2}{3}$ $\frac{3}{4}$.
ad Integros numeros numerandi spes
prius accommodantur.

A.v.

Aut plures Integrorum) Eiusdem species ut auræ solum vel decusses = solum non autem & auræ & decusses.

Transversalis quædam) transversaria (æsarj. Quæ supra etiam scribi potest nec interest deorsum an sursum additio fiat.

Pag. 6.
Line. 1.

Illum referuabis) vel adijcies cum figuris sui ordinis ut si denarius proximo loco si centenarius secundo post loco & ceteris aut subtus annotabis si maiores & ceteris.

Resultanti .i. proximo.

Decursus. .i. motus. Ratio, Methodus.

Pag 6
fac. 2
Lin. 2.

Si maiores) Etsi nihil refert quem 2 superiorem vel inferiorem & addendis numeris facias tamen si maior superior erit facilior additio videtur.

Subscriptis, Leg. Superscriptis

- 3 Illud perpetuo tenendum est ut dum addimus, subducimus, multiplicamus diuidimus omnes omnimodos corp notas pro singularib. accipiamus non pro denarijs centenarijs millenarijs.

Caput 3.

- 1 Secunda numerandi species quam Cicero Deductionem & subductionem vocat

Tertium
Caput
Lectio
quinta
pag. 6
fac. 2.

Vnde si plures! Si plures numeri sint subducendi addendi sunt prius quam fiat subductio Idem est de his numeris a quibus deductio fit.

- 2 Subscribatnr numerus! Nihil admodum interest uter numerus subducendus ne. an is a quo subductio fit superior scribatnr, & linea sicut in additione supra scribi potest.
- 3 Accidit! excepto ultimo loco.

Residuum) mutuo accepti denarii.
Superiori) qui minor erat.

Pag. 7 Ratione) Denarium (a quo subductio
fac. 2 facta est) quasi mutuati sumus &
Lin. 1. Superioris numeri proximo loco
reddimus inferiori proximo, pos-
sumus etiam tollere de superiori
quod idem est.

Sequentem) inferioris numeri.

Deinde) Quia maior octonarius 4
a minori tolli non potest nempe
quinario Ideo e proximo numero
Denarium mutuiamus.

Postea) Quia maior est senarius
quam quaternarius Ideo mutu-
amus e numero proximo Denarium.

Cum Additio & multiplicatio a
minoribus numeris incipiat, &
subductionem & divisionem ut ei
contrariam a maioribus ad minora
progrederi necesse e In quem usum D.
Ramus subductionem hanc inue-
nit

1 Multiplicatio est eiusdem numeri
 multiplex additio ut bis bina quattuor
 sunt, tamquam si diceret duo & duo fac. 4.
 sunt quattuor & duplex additio illic
 est.

Iterandus multiplicandus In sese.
 Adverbialiter Multiplicandus aut
 per distributionis nomen ut bis
 quinos silet ille dies.

Quamvis autem Conuersio hæc
 semper eadem ut bis dena &
 decies bina, decies centena &
 centies dena.

2 potissimum Nisi digitus ambo plus
 quam decem valeant regula artis
 nulla est.

Poteris Facillima digitorum multiplicatio
 ratio est per naturales
 multiplicationis gradus i. e. dupli-
 cationem, triplicationem & quadrupla-
 tionem.

Lec. 7 His praemissis) secunda multipli-
pag. 9 cationis species. 3

fac. 1. Duorum modorum) ex articulo aut
composito.

fac. 2. Multiplicatio) Multiplicatio igitur
est eiusdem numeri multiplex
sed facta simul additio.

Ea autem pendet) Vel ea propositio
ex multiplicationis virtute de-
ducta est D. Ramo verisimilius
videtur.

Pag. 10 Alleviabitur) facilior erit. 4

Ex his) Quarta species & quinta. 5

Primas) et continuas adde.

Pag. 11 Abacus lozution mensa est De qua 7

fac. 2. sic persius, nec qui abaq numeros

Lect. 8. & scito in pulvere metas sit xis-

saty. 1 se vafen; hinc abaculi apud plin.

fine. pro Calculis. Plinio lib. 36 cap. 26

Quod per ultimū elementū Legē Pag. 12

Quod per singulorū & diuidentium fac. 2.

— diuidendorū elementorū cum eo Sm. 7.

qui subinde relinquatur numero ad finē.

diligentem comparationem, vel
facile digno scitur.

3 Postmodum) Deductio hic a sin. = Pag 13
stra inchoatur. fac. 2.

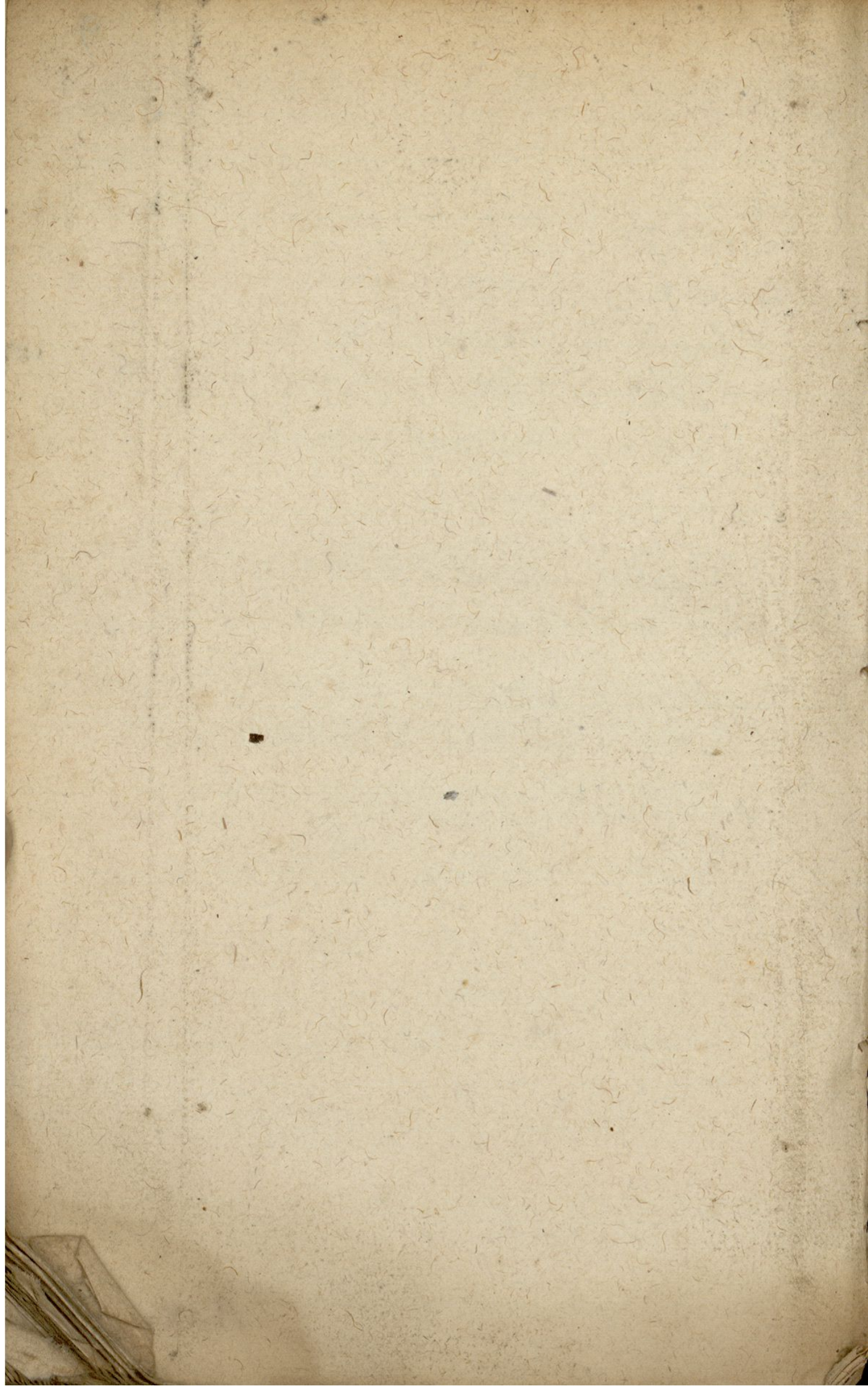
Scribantur ergo s.) hic rursus Linea 4.
deductio a sinistra Inchoatur. Lect. 10.

Q non per...
Q non per...
Q non per...
Q non per...
Q non per...

Do...
Do...
Do...
Do...
Do...

A.X.